Ч. 220 (11.511). Львів, пятниця 4. жовтня 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29.41.
„ Друкарні: 29.26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

З льондонських міркувань.

(Від нашого кореспондента.)

Льондон, 24. вересня 1929.

I.

Великі щоденники в неділю не виходять: англійський „сабаш". Замість них появляються недільні тижневики, а серед них найповажнішими лічаться **„Observer"** і **„Sunday Times"** останній не має зрештою нічого спільного з щоденником **Times**-ом. Оба ці недільні тижневики знаменито редаговані: солідні політичні огляди, внутрішні й закордонні, дуже добрі відділи економічні й літературно-бібліографічні, тай — звичайно — кілька засильних статтей, підписаних видатними іменами.

Так появилася в учорашньому **„Sunday Times-і"** стаття Вікема Стіда, яка — бачимо це вже сьогодні, в понеділок — звернула на себе пильну увагу не тільки по цьому, а й по тому боці каналу: французька преса подає з неї довгі виривки і уважливо її коментує.

Нема сумніву, що п. Стід, колишній закордонний кореспондент і, потім, начальний редактор **„Times-а"**, тепер видавець „Вістника Вістників", сьогодні найвизначніший англійський публіцист і належить до тих двох-трьох публіцистів великого стилю, голосові яких прислухується Европа й Америка. Він особистість на тутешньому ґрунті дуже оригінальна навіть уже своїм зверхнім виглядом, яким він ні трохи не нагадує типічного англійця. Постать його і обличча нагадують — кого? Дожів венецьких, як їх бачимо на деяких старих портретах? Кардинала Рішеліє, коли хочете; але в кожному разі не англійця. А проте він анґлієць, і який ще: один з репрезентативних англійців епохи Едварда VII. і часу великої війни.

II.

— Як ставиться Стід до української справи? — це питання, одночасно наївне і зворушливо-самозрозуміле, чували ми десятки разів при іменах всяких закордонних діячів. Як, значить, „ставиться" й Стід? Відповісти важко. Хіба би сказати: сумнівно-вижидаюче. Українське питання таке нове і таке складне (якраз там дуже складне, де нашому пересічному землякові воно видається простим і ясним наче сонце), що чужі глядачі висловлюються про нього дуже обережно — тим обережніше, чим ближче до нього підступати.

А Стід підступав до цього питання з ріжних боків і в ріжних часах. В часах свойого віденського дописування — він тоді приятелював з пок. Войтком Дідушицьким і з деякими чеськими діячами тай недовірчиво (по трохи й зґірдно) дивився на наших послів, особливо на пок. Василька. Потім, у часі війни, він придивлявся українським питанням через призму антантсько-російської солідарности і не без впливу Романа Дмовського. А тепер? Тепер він силкується оцінити українські можливости з огляду на збереження мира на сході Европи, тоб-то на збереження Річипосполитої і з уваги на будуччину більшовизму й Радянського Союзу.

Коли ми останнім разом бачилися з п. Стідом, він довго й подрібно розповідав нам про свою недавню, першу після великої війни, гостину в Берліні (розмови зі Штреземаном, публичний виклад) тай про свою подорож до Польщі.

— Запрохав мене туди маршал Пілсудський, коли ми стрінулися були в Женеві. Поїхав я до Варшави з Берліна. У Варшаві бачив я багато і чимало дечого довідався. Пілсудський хотів, щоб я поїхав також до Вильна і до Львова, одначе я відмовився від цієї прогульки, а саме з оглядів такту — я не хотів вражати людности спірних (**„contestes"**) країв...

— Французькі генерали й політики таких скрупулів не виявляють. Наша льояльність змусила оцінити такт і делікатність англійського діяча. Та які Ваші враження з Польщі? Її сила?

— Не буду Вам затаювати, що дуже добрі. Польща консолідується, п. Пілсудський виявляє багато мудрости (**„sagesse**) також в справі меншостей. Армія зробила на наших військових тай на мене якнайкраще враження. Поляки можуть сміливо дивитись у майбутнє...

III.

Тут п. Стід наводив деякі подробиці в доказ своєї віри в консолідацію, кріпкість і будуччину Річипосполитої. Ваш кореспондент цікаво цьому прислухувався (думки досвідної людини, навіть немилі нам, завжди корисно пізнати), а вкінці перервав:

— Вірите в будуччину... кажете, і в солідність і тривкість цього політичного твору. Такі враження досвідного ока все цінні, навіть для противника. Але позвольте завважити, що єдина досі відома справжня спроба солідности й тривкости держав є, на жаль, війна. Російська імперія, про око така могуча, не видержала ні спроби з 1904-5 рр., ні з 1914-17 рр. Та й Австро-Угорщина... Але, правда: Ви знали інтимно цю монархію*). Невже справді не накидаються Вам так сказатиб... деякі анальоґії, тай то **in minus**? Габсбурська монархія була як-не-як могучим, тисяч-літнім політичним витвором, з безперечними цивілізаційними заслугами, з кольосальним капіталом адміністраційного і політичного та мілітарного досвіду; з династією, яка обеднувала ріжнородність країв і народів і — як-не-як — а мала в широких масах усіх племен глибокі коріння льояльности. А проте! Але пощо саме Вам це пригадувати? Адже якраз у Ваших „Спогадах" з часу війни належать до найбільш драматичних сторінок саме ті сторінки, де Ви розказуєте, як зараз у початках війни Ви, з Вашої редакційної кімнати, розпочали з відомими чеськими діячами орґанізувати зраду чеських полків австрійського фронту; як, може навіть із цього сальону, в якому оце сидимо, йшли в Петербург, а потім на фронт російських армій вказівки, як давати чеським відділам знаки до переходу, як їх у російському фронті приймати, що з ними робити... Хто краще Вас, пане Стід, знає наслідки цієї діяльности: що австро-угорська армія ніде сама не могла держати фронту ні проти росіян, ні навіть проти сербів; що чеські, а потім і сербські, хорватські та подекуди й інші вояки, вистрілювали спершу своїх австрійських офіцирів, а потім отвирали ворогам фронт... А проте! Австрія таки була стара держава, і заслужена. Тай армія її в часі мира, в маневрах і парадах, певне не робила гіршого враження від тієї, яку Ви недавно бачили. Невже справді думаєте, пане Стід, що досвід великої війни, зосібна досвід чеських і інших полків, нікого, ніде і нічого не навчив?...

IV.

Про дальший розвиток розмови зайва річ тут сьогодні оповідати: по части самі легко здогадаєтеся його змісту. Хіба ще-б додати, що покінчилася вона розглядом арґументів, якими поводяться ті земляки, яких звичайно пишуть „радянофілами".

Вертаючись до статті Вікема Стіда в недільній газеті, наведемо з неї її висновок:

„Хоч як мала віддаль між Англією і Францією, то пропасть непорозуміння розкривається між обоїми країнами. Вона сьогодні глибша ніж була коли-небудь від часу війни".

Стід, котрий знає вартість слів і висловів, не вагається говорити про „пропасть непорозуміння" — важкий факт. Знаючи з другого боку каналу, як дуже росте там роздражненість супроти Англії, знаючи зосібна, що немає сьогодні у Франції імени більше непопулярного й більше антипатичного від імени найпопулярнішого англійського державного мужа наших днів — ми розпочинаємо підозрівати, що — коли ще й не **renversement des aliances**, то принаймні — можливости нових орієнтацій серед західно-европейських держав, відмінних від традицій Едварда VII-ого, Делькассе і Клеманса, потрохи виходять з мряковини утопійности.

Довгі телеграми сьогоднішніх газет льондонських про сензаційні політичні розмови між французьким політиком послом Павлом Рено і генералами Вальшем і знайомим нашим Ле-Роном, з одного боку, і визначними німецькими політиками і військовими, з другого боку, тай обставина, що одні й другі перемовці належать до правих, націоналістичних кол, далеких від якої-небудь ґерманофільської чи пацифістичної сентиментальщини, — дають нам дещо до думання, тим паче, що мова там була також про Польщу.

В. Панейко.

*) Десять років кореспондування з Відня; головування в секції британської пропаганди на знищення Австро-Угорщини, в [illegible].

Національне питання в Румунії.

Льояльні й ірредентистичні.

Вже нераз зупинялися ми над національними проблемами сучасної Румунії, вказуючи на факт, що демократичний кабінет Юлія Маніва ані на крок не посунув тієї справи вперед, особливо у відношенні до українців, яким знищено до тла всі передвоєнні надбання.

Недавно була в прем. Маніва делеґація українсько-буковинських послів: Кракалії та Андріящука в справі шкільництва. Обидва ці посли, як відомо, належать до проурядової, цараністичної партії. Очевидячки, премієр, як звичайно, відповів, що ця справа буде розглянена.

Львівське „Слово Польске" приносить кореспонденцію з Букарешту „Румунія на порозі осіннього політичного сезону", в якій богато уваги присвячено національному питанню.

Уряд прем. Маніва є більше диспонований до розгляду національного питання, бо він у своїй більшости складається з колишніх послів до мадярського парляменту, які мали нагоду самі переконатися, як шкідливо на долю держави впливає нерозвязання такого важливого питання, як національне питання. Протягом останніх двох місяців уряд внасиґнував на культурні цілі „інородців" 25 міл. леїв (очевидячки, тільки для мадярів, жидів і німців), зніс приписи про надзвичайне оподаткування мадярських і німецьких театрів та взагалі не-румунських вистав і признав емеритуру тим б. мадярським державним урядовцям, що в 1919 р. відмовилися від присяги румунській державній владі.

Вироблення окремого статуту для нац. меншостей доручив прем. Манів пос. Поппові, який має бути знавцем цієї проблеми. Він відбув спеціяльну подорож по Европі, щоби познайомитися із розвязкою національного питання в поодиноких країнах. Після повороту до Букарешту зложив він кілька півофіційних заяв щодо намічені розвязки національного питання, чим викликав невдоволення серед усіх представників не-румунських народів. Між іншим заявив він, що підготовлюваний ним закон буде триматися рамок версайського трактату. В основі признає він меншости двоякі: льояльні й ірредентистичні. До другої катеґорії будуть мабуть зараховані мадяри й українці.

Солідарна Европа.

З приводу американського митового законопроекту.

По бурливих, драматичних дискусіях і торгах покінчила гаська конференція нарешті свої наради і приняла після взаємних уступок репараційний плян Юнґа, який для обох контрагентів представляє значні полекші і дальший етап на шляху до цілковитої ліквідації політичних і господарських наслідків великої війни. Ревізія й оконечне управильнення політичних наслідків світової завірухи є музикою будучности. Все буде залежати від скоршого або повільнішого господарського відродження. Обі проблеми є злучені з собою нерозривно, і то в такому відношенні, що економічне відродження є умовиною, а політичні зміни будуть наслідком. Під теперішню пору терплять від господарської скрути не лише переможені, але — може ще в більшій мірі — переможці. Тому не диво, що обі сторони, кожна на свій лад стараються найти вихід з тяжкого положення, з тревалої промислової і рільничої крізи. Якимсь свого роду бальсамом на господарські рани Европи має бути репараційний плян Юнґа. Але ще й чорнило, здається, не висохло на гаських протоколах і підписах, а на господарськім овиді Европи зачинають виступати нові хмари, які у своїх наслідках можуть викликати нові бурі й заколот, якщо Европа не знайде превентивних средств для їх відвернення.

Безоглядна і до дрібниць продумана, знаменито зорґанізована й далекозора повоєнна господ. експанзія Півн.-Амер. Унії вже довгі роки поважно непокоїть господарські круги старого світа, але щойно найновіший митовий законопроєкт, який саме тепер є предметом нарад в амер. сенаті, огірчив і розбурхав Европу так сильно, що її народи якби забули на власні політичні й економічні антаґонізми і рішучо протестують проти егоїстичних практик амер. торговельної політики. Ось, де треба шукати причини, чому при кінці гаської конференції виступив такий хитрий, проворний і досвідчений політик, як Бріян, з проєктом Злучених Держав Европи, а відтак у Женеві розвинув свою думку ширше і дав їй до деякої міри конкретні форми. Здавалосяб, що такі проєкти принайменше в нинішніх обставинах, належать до політичних утопій, які може й мають деяке теоретичне значіння в устах пропаґатора Пан-Европи, пацифіста гр. Куденове-Калерґі, але для практичного, відвічального політика, яким є Бріян, є сумнівним полем для політичних експериментів. Одначе в дійсности французька концепція найшла в цілій Европі прихильний відгомін. Держави, яких інтереси так чи інакше загрожені, акцептують в основі думку про господ. дорозуміння і тісну співпрацю, хоч — самозрозуміло — подають свої застереження на випадок, колиб сам проєкт, який є покищо в сфері теоретичних міркувань, мав прибрати форми конкретних договорів і взаїмних зобовязань. Таким чином егоїстична й безоглядна митово-тарифна політика Унії може дати товчок до торговельно-політичного зединення Европи, яке для амер. господарського велитня може з часом стати дуже невигідним.

Найновіший митовий законопроєкт Унії не є внутрішньою справою її самої, але глибоко врізується в господ. інтереси цілої Европи і британської імперії. Бо він підкопує можливість европейського вивозу до Унії, а з тим і можливість Европи платити свої воєнні довги одиноким можливим способом, себто службами і продуктами. На охорону перед довозом з Европи амер. законопроєкт здвигає високу, майже проґібіційну митову перегороду, а рівночасно амер. промисл, опертий на свій великанський і майже неприступний внутрішній ринок збуту, збирається конкурувати з промислом европейським в його дотеперішніх доменах. Цим амер. промисл виповідає цілому неамериканському господ. світові жорстокий бій на життя і смерть. В таких обставинах Европі просто неможливо сплачувати Америці довги, умореиня яких золотом або акціями европейських підприємств вона так уперто обстоює, без огляду на їх політичний характер і на те, що вона переважно не позичала готових грошей, лише давала на кредит воєнний матеріял і засоби поживи.

Американський законопроєкт мірить у найболючіше і найвразливіше місце старого світа. Покищо 48 чужих держав заложили у Вашинґтоні протест. Між протестуючими були також Канада й Арґентина. Цей факт доволі ясно показує, які широкі круги й інтереси зачіпає згаданий законопроєкт. Здається, що загрожена в своїх життєвих інтересах Европа зрозуміла, що найкращою обороною є наступ, який в тім випадку мусів би приняти характер відплати, себто щільного замкнення своїх границь перед довозом з Америки. Але щоб така відплата вдалася, мусить Европа виступити сконсолідована, принайменше назовні, в одну митово-тарифну цілість. Якби Европа таким чином сконсолідувалася, то поступала би лише за тою радою, яку вже від довшого часу дає їй зарозуміла Америка. „Переведіть у себе те, що є основою нашого добробуту — радять хитрі янкі, — збурте свої митові границі, не охороняйте штучною підпорою негосподарної продукції і витворіть у себе один великий внутрішній ринок збуту; розоброюйтеся взаїмно на господарській ділянці, а відтак лекше буде вам розоброїтись і мілітарно, перестаньте собі взаїмно загрожувати і примушувати тим до неплідних видатків, зменшіть публичні тягарі, бо тим збільшите добробут своїх народів“.

Прекрасна рада, але цікаво, як почували би себе за морем, колиб Европа взяла собі ту раду до серця переорґанізувалась у господарській ділянці, а в першій мірі замкнула свої границі перед інвазією амер. промислу? Скоро скінчилась би мабуть золота доба економічного розвою Унії. Амер. промисл, що працює на громадну серійову продукцію, мусів би значно ту продукцію обмежити і вже це саме було би для нього катастрофою. Із зменшеними можливостями вивозу і промислової експанзії булоб Америці немислимо вдержати дешеві ціни при високій заробітній платні, а це знова малоб за наслідок скорий занепад амер. добробуту. Цікаво, що Америка є така засліплена в своїм бажанні за всяку ціну вдержати у себе високий життєвий рівень і господ. супрематію над світом, що не оглядається зовсім на задні колеса і небезпечно грає з вогнем.

Майже на сто літ лихварськи запродалася Европа Америці і взяла на себе неймовірно тяжкі довжні зобовязання. Три або чотири европейські ґенерації будуть тяжко покутувати за те, що їх нещасним предкам захотілося світової війни, але це, здається, є вже крайні границі уступчивости старого світа. Стають проти себе до господарського бою цілі континенти і без сумніву, що до господарського напруження прилучиться й політичне. Будучу війну тяжко собі уявити як плід легкодушної примхи або індивідуальної пристрасти, а всеж таки приготування ідуть всюди. Злучені Держави, що стоять далеко на переді зі своїми зброєннями на морі інстинктовно відчувають, що з незначних початків може зродитися одна з найбільших і найнебезпечніших воєн. Господарський антаґонізм між старим і новим світом може стати легко причиною до катастрофального вибуху.

Інж. М. Колтунюк.

„Мирна“ політика Франції.

Промова французького міністра війни.

Французький міністр війни виголосив на святі в місті Баденвайлері промову про завдання французької політики. Франція, — сказав він, — має виконати два завдання: насамперед утримати мир в Европі, в Сирії та вкольоніях, а також орґанізувати оборону метрополії. Тут треба насамперед подбати про забезпечення границь. У цій справі вже вироблено остаточний плян, який буде переведений в приспішеному порядку. Цей плян передбачує охорону і перед артилерією і перед ґазовими нападами. Половина ріжних бльоків та казаматів, потрібна для забезпечення лінії Райну, буде готова вже в першій половині 1930 р. А в другій половині цього року будуть викінчені праці на північному фронті Ельзасу та Льотаринґії.

—o—

РОМАН МОНЦІБОВИЧ.

Процес Ґалілея.

(Докінчення.)

Папа, за якого виступлено тепер проти Ґалілея, це був Урбан VIII., що хоч ніколи не був за Коперниковою наукою, то всетаки зі захопленням слідив хід праці Ґалілея, а навіть по тодішньому звичаєві оспівав це в одній оді. Ґалілея візвали до Риму, щоб виправдався. Але щойно за третім разом зявився він там 14. лютого 1633 р. Розказують про вязницю і муки, яких нібито мав він зазнати підчас свойого другого побуту в Римі. Але в дійсности ні найменшого сліду. „Я замешкую“, пише Ґалілей 16. квітня, „три кімнати, що належать до Фіскаля інквізиції та можу свобідно в усіх місцях порушатися. З моїм здоровлям добре“. Але й ця „гостина“ тривала лише 22 дні, опісля замешкав Ґалілей в княжій палаті тосканського амбасадора. У справжній вязниці за все своє життя не був астроном ні години.

Дуже вражає постава Ґалілея перед трибуналом Інквізиції. Зараз на першій „розправі“ заперечив він, будьто би він уважав свою науку абсолютною правдою, навпаки: він голосить її як гіпотезу. Ясним є, що цій заяві суперечили його два вище згадані твори, так, що судді не могли повірити в правдивість слів Ґалілея, навіть після його заприсяження. Що більше! Ми чуємо, як він запевняє, що ця наука є хибною і недоказаною та що він готов як стій її відкликати. Ясно, що таке становище Ґалілея лише погіршувало справу. Вкінці загрожено впертому старцеві — тортурами.

Ця гідна спожаління практика царювала тоді по всіх судах Европи; то-ж і не диво, що й Інквізиція користувалась тортурами, але точні правила не дозволяли на зловживання. Нпр. старших віком не можна було взагалі тортурувати, хіба лише грозити їм муками. Таке було й з Ґалілеем. До виконання погрози не прийшло ніколи. Взагалі, як бачимо з дальшого ходу розправи, не робив собі вчений нічого з тих погроз, бо до кінця слідства не відкликав своєї першої заяви. І тут справді не можна зрозуміти Ґалілея, чому так завзято твердив, що вважає свою теорію гіпотезою, хоч явне визнання, напевно, якби не помогло йому, то в ніякому разі не пошкодило би. Вже в першій стадії процесу запевняє комісар св. Інквізиції Маколяно кардинала Барберіні в листі з 28. квітня 1633: „До обвинуваченого будуть ставитись примирливо та який би й не був кінець, він скористає з признаної йому ласки, без огляду на всі інші очікувані наслідки побажаного, взаємного порозуміння“*).

Отже коли Ґалілеї не змінив своїх зізнань, не лишалося нічого іншого, як припинити слідство й видати засуд. Це й трапилось 22. червня 1633 р. Обвинуваченому проголошено: „Тобі доказано перед отсею св. Конґреґацією як підозрілого в ересі, а саме вважав ти неправдиву та суперечну зі св. Письмом науку правдивою та вірною; а згідно з цією наукою сонце мало би бути центром всесвіту без сходу і заходу, і навпаки земля мала би порушатися — отже явну та виразну суперечну зі св. Письмом гадку можна було по твойому вважати правдивою, а що більше, треба було боронити її“. Ґалілеї, по тодішньому звичаєві, заприсягнув свою згоду на цей присуд. Про це, що він вставши, мав тупнути ногою і закликати: **Eppur si muove!** „А всеж таки рухається!“ — не маємо ніде ніякої вістки. Здається, треба цю байочку вписати на рахунок анекдоти про Ґалілея.

Як запідозреного в ересі засудили Ґалілея на вязницю. Але вже другого дня казали йому перейти в палату великого князя з Тоскани та це місце вважати своєю вязницею. Але й тут не перебував довше, бо вже в жовтні находимо його в палаті свойого приятеля архиепископа Пікольоміні в Сієні. Про це звіщає римську курію тосканський амбасадор Ніколіні і звідси сміло можна твердити, що кращої вязниці не можна хіба й собі бажати. Перебувши зиму в Пікольоміні, перебрався з весною 1634 р. до власної вілі коло Арчетрі в околиці Фльоренції і тут перебував з малими перервами аж до своєї смерти.

Після процесу вернувся Ґалілеї знова до наукової праці на властивому полі — до фізики. Вже 1638 р. появився його новий епохальний твір „Діяльоґ про нові науки“, що його сам він називає своїм найкращим твором, а який зробив його творцем динаміки. Продуктивна праця старого фізика тревала аж до його осліплення. Фальшивою нотою в житті Ґалілея звенів ще надзір інквізиції, якій мусів він давати до перегляду свої листи, приймати чемно її комісарів, що навідувались „за здоровлям местра“ та взагалі пильно прислухуватися до голосів з... Риму.

Всетаки можемо сміливо твердити, що римський трибунал, абстрагуючи від його теоретичної похибки, в практичній поведінці з цим „винуватцем“ поводився, як на середньовічча чи

*) J. Donat, Die Freiheit der Wissenschaft (1925) [Galilei und anderes (230)].

За десять літ.

„Єдиної, неділимої“ не буде.

Рижський російський щоденник „Сєводня“ з нагоди свого десятиліття звернувся до А. Керенського і інших діячів з питанням: „що буде з Росією за десять літ?“

На поставлене питання ось що відповів Керенський:

Про те, що буде за десять літ у Росії, я відмовляюся пророкувати. Лекше сказати, чим Росія за десять літ зовсім певне не буде.

Двайцять літ тому, перед самим лютим (перед лютневою революцією 1917), в Державній Думі лише одна малесенька трудова група, виконуючи заповіти лівого декабризму і народництва, боронила право на автономію окраїнних народів.

Для нас була наглядна повна пеґармонізованість вільного демократичного ладу в Росії з централізмом в її управі.

Тепер федерація стала угольним каменем майже всіх без винятку російських партій, навіть найбільш централістичних в роді РСДРП. (рос. соц.-дем.-робітн. партії).

Про те більше не сперечаються. Ведуть спори про що інше. Про відносини до тих колишніх областей російської імперії, що за ті роки переторилися в суверенні, незалежні держави.

В тих нових державах істнує погляд: першаліпша російська партія, прийшовши до влади, при першій нагоді спробує повернути ті нації, що відійшли, в загально-російські границі.

З глибоким переконанням можу сказати, що такий сторожкий настрій проти Росії у прикордонних до неї державах на нічому не оснований.

Звикши десятками літ у боротьбі із самодержавством відноситися до російської імперії, як до тюрми народів, народи, що вийшли з тієї тюрми, ніяк не хотять зрозуміти, що у громадян російської республики немає ніякого офензивного шовінізму, але є сильний оборонний патріотизм.

Я скажу більше: тільки признавши неминучість істнування сильної республиканської Росії, нові державні твори справді закріплять себе на політичній карті Европи і в союзі держав — в Союзі Народів найдуть вірного союзника серед великих держав.

Політика, обрахована на ослаблення Росії большовиками і на нове її розчленування, є політикою аґресивного шовінізму, якої ми не можемо приняти, є вона теж погубна для всіх спроб установити справжній мир в Европі.

Всім відомі, між іншим, спроби втягнути нові балтійські держави в якусь групу держав, яка, „закріпляючи західню цивілізацію на границях Европи“, повинна загнати Росію „назад в Азію“.

Піти по тому шляху було би, як мені здається, великою помилкою, якої не зроблять справжні демократичні держави, що мають історичну будуччину.

Не лише, як каже пословиця, але і в дійсности: приятелі пізнають себе тільки в нещасті. Відновивши своє національне істнування, російська республика разом з іншими великими державами, обороняючи незалежне істнування новостворених держав, з особлившою увагою і братерською любовю буде, я думаю, відноситися до тих із них, які до кінця не дадуться звести її часовою слабістю.

Ось стільки напророкував Гамлет російської революції Керенський, відомий із свого крайно неґативного відношення до України з часів тимчасового правління. Він уважає теперішній Радянський Союз „російською республикою“, саме тою „єдиною і неділимою“, яка жде повороту Керенського і тов. Він тільки заспокоює новоповсталі „окраїнні“ держави: Польщу, Литву, Естонію, Латвію й Фінляндію, що вони — на його думку — не будуть насильно приєднані до „єдиної і неділимої“. Але той „привілей“ вони повинні собі заслужити у еміґраційної російської демократії. Не знати, чи вони вдоволяться пророцтвами Керенського, але одно певне, а саме, що й це його пророцтво не здійсниться за десять літ, як богато інших.

Трава буде рости подавньому!

Серед відповідей на анкету рижського „Сєводня“ стрічаємо теж голос відомого письменника Мих. Осорґіна, якого варшавська „За Свободу“ характеризує коротко, як „пів-висланого“, а „пів-засланого“. Він відповідає на питання: „що буде з Росією за десять літ“ далеко дотепніше:

Що станеться? — питає він і відповідає: Нічого особлившого не станеться ані за десять літ, ані за двацять літ. Ну, буде революція в Анґлії, давно пора; змінится політична карта Европи, хтось і щось переміниться в Росії, декілька держав пропаде, зявиться кілька нових, увійдуть в моду нові танці, винайдуть нові копирсалочки або форми „народоправства“. Може винайдуть нову релігію на втіху людського роду. А трава буде рости подавньому, буде то тепло, то холодно, птахи будуть прилітати і відлітати. Нежит будуть лікувати протягом двох тижнів, або без лікування минеться він за 14 днів. А в день двацятиліття „Сєводня“ будемо ми, або й не ми відповідати на анкету з таким самим успіхом.

Катастрофа на Гуцульщині.

(На основі звідомлення пос. Кохана.)

Рік-річно около Зелених Свят населення Гуцульщини виганяє з усіх усюдів свою худобу на прокормлення в преґарні, богаті в пашу полонини. Треба знати, що „маржина“, себто рогата худоба, є для наших гуцулів майже одиноким джерелом доходу й утримання. Без худібки гуцул мусів би просто примирати з голоду. Тому найбільшим нещастям на Гуцульщині є зараза на худобу, яка при малій скількости ветеринарів забирала нераз бідному населенню все його майно.

Таке сталося і цього року. Поміж худобою, яка випасалася в полонинах в околиці Жабя, занедужало кілька штук на прищицю. Ствердив це повітовий ветеринар, але замісць відокремити хорі штуки від здорових, або наказати спровадити худобу до обор власників, давши їй свою лікарську поміч (одно і друге практиковано в подібних випадках давніше), він постарався в адміністраційної влади про зарядження, яким заказано власникам спроваджувати худобу до своїх господарських загород. Колиж зважити, що в горах вже перед трьома тижнями впав сніг, то зрозуміємо катастрофальне положення заінтересованої части населення, якої худоба, полишена в полонинах, не має тепер на чому пастися. Не диво, що населення в розпуці, бож виголоджена за останні тижні худоба представляє ледви може половину тої вартости, яку мала передтим. На тому тлі приходить тепер до ріжних актів розпуки і до всяких конфліктів з органами влади.

В останніх днях, як зачувати, влада відкликала свій розпорядок, яким заказала власникам спровадити худобу до господарських загород, а зате приказала всю худобу зігнати з полонин до Жабя. Якщо це правда, то новий розпорядок в нічому не змінює катастрофального положення, бож годі сподіватися добра від того, як кілька тисяч штук худоби зженуть в одно місце і помішають худобу здорову з хорою. До чого це доведе, не знати.

В цій справі делеґат Головного Секретаріяту УНДО пос. В. Кохан поробив відповідні інтервенції у влади. Крім того він зложив звіт Президії УНДО, яка видала зарядження щодо дальших заходів у цій справі.

початки новітньої доби з найбільшою згідністю і вирозумінням.

Це вкоротці історичний хід процесу Ґалілея. Випадок для всіх спожаління гідний, для деяких „камень преткновенія“, для численних не пригожий факт, щоб виказати ворожість папства до науки. Тільки упередженням можна пояснити таке становище нинішніх дослідників, якщо взагалі можна назвати їх дослідниками. Певно — не можна в ніякому разі заперечити, що ті римські трибунали зробили велику похибку, бороначи екзеґези, що сама в собі є несправедливою і нині загально признано її фальшивою. Але це лише похибка трибуналу суддів, звичайних людей — а яка-ж людина не помиляється?! Справді можна сумніватись, чи члени нинішньої французької академії розвязалиб краще питання, якби так їх перемінив у римських прелатів та посадив у салі засідань трибуналу з 1616 і 1633 рр.

Лікар робить похибки в часі своєї відповідальної ролі, а все-ж люди звертаються до нього знову з довірям. Кожний вихователь молоді і вищешкільний професор часто помиляються, а таки не тратять поважання на своїм становищі. Державна влада є теж обмежена й підчинена могутньому царству похибок, але лише знарчіст може робити з цього висновок: „Отже нехай гине!“.

Тому дуже влучно висказався автор „Сповідань“: „Те, що судця з конечности мусить дещо не знати є лише нещастям, нуждою людського духа, але не є це в ніякому разі виною мудрця!“

Останній день X. Сесії Ліґи Націй.

(Кореспонденція з Женеви.)

Женева, 25. вересня 1929.

Останні збори десятої сесії Ліґи, визначені на 9.30, але вже бе десята і початку ще немає. Делеґати лише поволі сходяться в кулюарах. Вже всім надокучила сесія, пора і честь знати та повернутися до своїх обовязків. Лідери давно пороз'їздилися, ліквідують працю головно другорядні члени делеґацій, так мовити, спеціялісти від Ліґи Націй, ріжні експерти і техніки, специ в міжнародніх справах.

Ось сходяться стенографісти і пере... ачники особи все поважні і знамениті в своїх спеціяльностях, не дурно за кожний сеанс одержують по 100 шв. франків. Як відомо, кожна промова, кожне слово одразу перекладається з французької на анґлійську і навідворот. Зайва процедура, тільки для задоволення національної амбіції, бо врештою всі знають або принаймні добре розуміють обидві мови. Ось влетів скорою ходою заклопотаний, ще молодий і стрункий шеф бюра асамблеї, високий урядовець секретаріяту Ліґи (річно одержує щось к. 50 тисяч шв. франків!) поклав на пульт президента папку з біжучим матеріялом, де вже заздалегідь наготовані усі промови і усі резолюції, включно до звичайних речень. Все робиться тут автоматично як машина. Поклав, оглянув уважно салю, урядовців асамблеї і нечисленних членів секретаріяту, які мають свої місця позаду президентського стола і запалив циґарку. Підчас зборів в салі заборонено курити усім, але йому можна!

Першими сідають на місця делеґатів норвежці і данці. Одним з перших прийшов і п. Люцер, лисий і присадкуватий чоловяга з запорожськими вусами, він тепер заступає п. Бріяна. Але не встиг він сісти, як підійшов до нього п. Мотта, перший делеґат Швайцарії завше коректний, завше в сюртуці, вже сивий, але один з улюблених діячів і промовців Ліґи. Ось у першім раді розмістилися німці: фон Шуберт, Ґаус, ґраф Бернсдорф й ін., замаяла чалма підстаркуватого маґната, магометанина з Індії, зайняв своє місце серед британської делеґації й віконт Сесіль, одна з найвизначніших фіґур Ліґи, ніби олицетворення її сумління, поприходили й інші все відомі дипльомати.

Ґенеральний секретар нарешті заняв своє місце ліворуч президента і від нього зараз-же навязалися невидимі нитки технічної праці. Пан Дрюмонд, що вже добре постарів за останні десять років, є прекрасним орґанізатором і має хазяйське око скрізь, дарма, що ніколи й рухом жадним не виявить свого незадоволення. Я ще не чув проти нього жадного лихого слова. З 25 жінок, членкиць делеґацій, на наради одною з перших завше приходить пані Цванвік, анґлійка, що жваво розмовляє з двома панями з інших делеґацій. Високий, сивий і худий ґраф Апоній, котрого жартуючи кличуть „фільософом асамблеї“, щось заклопочено шепочеться з ген. секретарем, а цей останній, здається, нетерпляче поглядає на годинник. На місці вже давно непорушно сидить пристойний, кучерявий представник Етіопії, прямий потомок царя Соломона, як він сам себе рекомендував в одній з комісій. Маленький, лисий з мінятурною цапиною борідкою маркіз Адатчі щось жваво конферує з делеґатом Німеччини, відомим економістом д-ром Брайтшайдом, дуже симпатичною фіґурою сучасної сесії Ліґи. Вони кількома наворотами стискають собі сердечно руки, після чого японець скоренько відходить трохи в бік, щоби таксамо стиснути руку п. Люцерові, якось по азіятськи таємно сміючися.

Але ось входить президент, сідає і відразу по кулюарах починають дзеленькати дзвінком, скликуючи делеґації на кворум. Нарешті із запізненням на пів години п. Ґерреро (Сальвадор) стукає сакраментальні три рази деревляним молоточком і відчиняє зібрання.

Саля ще майже порожня та й нікому не цікаво чути ріжні фактичні заяви голови, бо це все вже зарані всім відомо і навіть перед кожним делеґатом стоїть відбитка. Голова нічого від себе не додає і читає монотонно собі під ніс французькою мовою. Він не журиться певно тим, що кожна днина діяльности сесії Ліґи коштує більше 20.000 шв. франків, не рахуючи видатків які роблять інші делеґації зі своїх власних коштів (народніх!), а також видатки на ріжні досить численні бенкети, проґульки, прийоми і дипльоматичні сніданки...

На першій ґалерії, призначеній для преси, ще менше людей, ніж у низу делеґатів. Перші займають свої місця 4 редактори офіц. швайцарської Телеґрафічної Аґенції та кореспонденти інших аґенцій. Журналістів мало, вони всі ще нишпорять по кулюарах.

На другій ґалерії, призначеній для публики, також не богато слухачів, хоч не можна сказати.

щоби женевський народ не цікавився ходом нарад. Лише ґалерія, що напроти президії, завжди повна. Вона призначена для родин делеґатів і ріжних дипльоматів, що на той час приїздять до Женеви.

До дискусії сьогодні, крім ріжних звітів комісій, входять також справи, які торкаються безпосередньо Секретаріяту, Міжнародиього Бюра Праці і Канцелярії постійного суду інтернаціональної юстиції в Газі. Питання все важливі з технічного боку і фінансового, але заразі вже добре передискутовані в комісіях і наперед рішені. Пан Тома, директор Бюра Праці, навіть не потрудився завчасу прийти, певно досить часу забрав йому в комісії один з делеґатів Норвеґії п. Гамбро, дуже делікатно обвинувачуючи його в бюрократизмі, політиканстві і навіть в диктаторстві. Це почасти і справедливо, але п. Тома за себе певний і нікого, здається, не лякається. Ще є питання фінансової комісії. Її докладчик, якийсь дипльомат одної з латинських південно-американських республик, щось довго і нудно лепече кепською французькою мовою. Присутні зрезиґновано, але ввічливо слухають. Та так і видко, що він усім вже досить набрид. Тільки він того не помічає, надзвичайно гордий зі своєї місії. Але я помилився, бо коло 11-ої зявляється і п. Тома, здоровенний бородач, що з бідного вчителя-соціяліста піднісся до становища міліонера і одної з найвпливовіших особистостей сучасного дипльоматичного світу. Він прекрасний промовець і не ховається зі своїми лівими поглядами.

Тепер саля майже в комплеті, але в невгомоннім руху, бо поміж окремими делеґаціями не зупиняються балачки і ріжні дипльоматичні або й приватні товариські зносини. Підписують один одному на спомин фотографії, якісь листи й ін. Сьогодні не вихідний день п. диктатора над долею збіґців, але д-р Нансен ніколи не пропускає зборів, і його оградна симпатична, хоч підстаркувата фігура з високим чолом і з густими, сивими вусами в простенькім піджаку завжди скрізь і здалека кидається в очі й усі його тепло та сердечно витають, бо з його іменем звязано богато добра, зробленого бідним і нещасним. Шкода, що така особистість дала себе взяти на червоний гачок і вірменську брехню... це наш, українців, явний противник.

Іноді випадає маленький інцидент, напр. ратифікації тексту або що, як от сьогодні з делеґацією Болівії.

В 11 і 15 г. голова за вичерпанням денного порядку Ліґи починає читати свою прощальну, досить оптимістичну промову, якої ніхто не слухає і навіть не стенографує, бо вона скомпонована, як кажуть, в секретаріяті і відбита у численних примірниках у двох мовах. Журналісти спішно покидають свої місця і біжать добувати завчасно текст цієї промови, щоби її зміст переказати через радіо і телеграф по цілому світу. За будинком Реформації, де відбуваються збори Ліґи з одного боку і з другого перед готелем Вікторія, через який входять делеґації і журналісти, майже немає цікавого натовпу, і тому промову президента не пускають через голосник, як те робилося з промовами п. Бріяна, Штреземана і Мекдональда. На правду, вже час додому! Серед делеґацій в салі засідань також ґалас і шум, не дивлячись на те, що голова ще не скінчив своєї промови. Ґенеральний секретар кусає нігті. Нарешті й анґлійський переклад скінчений. Буря оплесків. Голова зачиняє збори. Сесії кінець аж до будучого 1930 року до 10. вересня і вже в іншому будинку, в кращому.

Усі встають зі своїм місць, розмовляють, переходять з одної делеґації до іншої. Богато найвпливовіших делеґатів простують до президента, дякують йому, стискають руку. Між ними і д-р Шау-Шу-Ву, амбасадор Китаю у Вашінґтоні, який дякує голові, і видко, що дуже вдоволений, бо його держава цього року одержала блискучу і навіть трохи несподівану побіду, добившись права перегляду § 19 пактів, де мова про можливість знульовання або заміни неприємних або застарілих трактатів іншими.

Той, хто стежив уважно за щорічною десятилітньою діяльністю Ліґи, мусить всетаки направду признати, що за останню сесію Ліґа дійсно зробила не мало.

Про наслідки праці цієї сесії Ліґи напишу окремо. На жаль, наша преса досі не подавала систематичного огляду цієї діяльности і шкода, бо світ має свої методи і діяльність дипльоматів та правительств на міжнародньому ґрунті тепер зовсім не та, що за часів віденського конґресу й ін.

Збори зачинені. Ліґа скінчила свою працю на черговій сесії, але діяльність її дальше продовжується і вже на другий день відбувалися засідання Ради Ліґи, також публічно, в присутности преси, але без допущення публики. Збори Ради Ліґи це щось таке специфічне, оригінальне і своєрідне: не конференція і не парлямент, та про них треба написати окремо.

Цього року сподіваються в самій Женеві і деінде по цілому світі богацько ріжних конференцій, які склакує або сама Ліґа, або які відбуваються з її ініціятиви і підтримки, але усі вони в дійсности продовжуватимуть діяльність Ліґи. Рахують під теперішню пору в світі більше, як 2.000 ріжних міжнародніх орґанізацій, і як не сказати, що направду живемо в часі обєднання всіх народів.

Не дивлячись на всі свої дефекти, Ліґа Націй всеж таки позитивне явище. Це вже не говорільня, а міжнароднє явище, без якого тепер світ не може істнувати. Пройде ще десять років і це для всіх стане аксіомою, треба тільки більш уважно її вивчити і зрозуміти.

E. В. Б.

За океаном.

Збірки на памятник Шевченка в Дітройті.

В Дітройті, Миш., відбулося віче в справі будови памятника Шевченка, що має станути за згодою міської ради в міському парку „Бел-Айленд". Віче відбулося під голим небом в українському парку. Тогож дня був і пікнік на ту саму ціль. Разом цей день приніс на будову памятника Шевченка 236 дол. і 30 цент. (у тій сумі 97.05 дол. з самого буфету). Гроші зложено на конто будови памятника Шевченкові до банку при Джозеф Кампон і Дивіжен Ст. Секретарем віча був В. Лазечко.

Перший українець в Музичній Академії в Льондоні.

В неділю, 8. вересня, виїхав з Вінніпеґу, Манітоба (Канада), молодий 19-літній талановитий скрипак, Михайло Кучер, син відомого вінніпеґського громадянина, до Льондону в Анґлії на 3-літню науку в тамошній Королівській Музичній Академії („Роел Калледж оф Мюзик"), яка є найвищою музичною школою в цілій британській імперії. На 3-річну безплатну науку в тій колеґії заробив собі наш молодий скрипак своєю талановитою грою на скрипці на остаточному музичному іспиті, який відбувся ще минулого року перед музичною комісією з Музичної Королівської Академії в Льондоні. Участь у тому іспиті перед тою комісією брали сотки молодих музиків ріжної народности і з ріжних місцевостей Канади. І з поміж них усіх цей музичний іспит перейшло з найліпшим успіхом тільки трьох учеників на цілу Канаду. Між ними був саме одинокий український хлопець, Михайло Кучер. За його талановиту гру на скрипці музична комісія признала йому стипендію (скалершип), яка дає йому право побирати зовсім безплатно науку музики цілі три роки в „Роел Калледж оф Мюзик" у Льондоні.

Українець з Канади вислав сина на науку музики до Відня.

З Едмонтону, Альберта (Канада), виїхав до Европи молодий артист Володимир Головач, син Семена і Йосифи Головач, відомих тамошніх українських громадян, на музичні студії в консерваторії у Відні. Молодий, 17-літній Володимир, уже тепер відомий зі своїх музичних виступів як один з кращих скрипаків не тільки в едмонтонській українській кольонії, але і в цілій провінції. Вже від кількох літ брав він участь у музичних пописах на ріжних контестах у більших містах Альберти, де виходив побідником та діставав медалі-нагороди. Виступав він в Едмонтоні із своїми скрипковими солями на сценах ріжних українських товариств, здобуваючи собі широку популярність. Бачучи в нього талант, рішили родичі вислати його до славної світової консерваторії у Відні, де він могтиме дальше розвинути своє мистецтво, яке колись зможе принести честь і славу не тільки самим родичам молодого Володимира, але й усьому українському народові.

„Бізнес з „Оброни мяста Львова".

Читаємо під цим заголовком в американських ґазетах: Польська гурра-патріотка зі Львова Софія Новосельська була торік в Америці. Оділась була в старий мундір, в якому нібито боролась проти українців у Львові та виголошувала патріотичні промови і збирала доляри по польських кольоніях. Це їй так подобалось, що цього року приїхала другий раз і то вже з чоловіком і сином. Але це вже надоїло навіть американським полякам. Деякі польські ґазети кажуть, що американські поляки вже на память знають „оборону мяста Львова" Новосельської і самі вже зможуть повторити її виклади, не сипаючи долярів за оглядання її в мундурі.

Фош про німецько-французький военний союз.

Заява промисловця Рехберґа.

Німецький промисловець Рехберґ, відомий пропаґатор ідеї німецько-французького союзу, опублікував через берлінську філію аґенції Аваса заяву, в якій твердить, що мав кілька літ тому розмову з покійним маршалом Фошем про німецько-французький союз. Маршал Фош висловив переконання, що заключення німецько-французького военного союзу унеможливило би нову війну між Францією та Німеччиною, а рівночасно ґарантувало би удержання мира та спокою в Европі. Поруч военного союзу треба би було, на думку маршала Фоша, зробити між Францією та Німеччиною також як найтісніший господарський союз.

—о—

Зїзд анґлійської партії праці.

Промова міністра Морісона.

В місті Брайтоні розпочався річний зїзд анґлійської партії праці. Його відкрив промовою міністр лучби Морісон. Він зазначив, що осягнено великі успіхи в закордонній політиці. Звільнення Надренії є першим вислідом перемоги робітничої кляси Анґлії. Для забезпечення пакту Кельоґа треба насамперед перевести відповідне розззброєння і встановити інтернаціональну контролю зброєнь. Треба наново навязати приязні й тревалі зносини з Радянським Союзом. У кінці своєї промови міністр Морісон заявив, що теперішній уряд робить справжню соціяльну роботу.

—о—

Американець про СРСР.

В проґульці американських бізнесменів та професіоналістів, які недавно відвідали Радянський Союз, взяв участь також старий редактор і видавець тижневика „Нейшен" з Ню-Йорку, Освальд Ґеррисон Виллерд. Він з німецького роду і великий приятель більшовиків. Тому американська спілка „Союзна Преса" (Есовшіетед Прес) була цікава, які його думки по побуті в Радянському Союзі і звернулась до нього, щоб їх подав для американських ґазет.

Виллерд, котрий тепер ще є в Берліні, сказав між іншим так:

Вдача росіян сама в собі суперечна і непослідовна. Радянська влада держиться завдяки запалові і праці урядовців. Там уже нема кудлатих і кострубатих більшовиків, але люди, що розуміють діло. Вони теж вірять у своє завдання.

Перед американцями вони завсіди хотять почванитись, тому нерадо слухають американських спеціялістів, неначеб-то хотіли показати, що й вони мають своїх не-гірших. Промислове будівництво в Радянському Союзі йде доволі швидко. Більшовики кажуть, що мусять так спішитись, бо населення масово переноситься з сіл до міст.

На жаль, ми не були ані в одному селі і не мали нагоди говорити про хліборобське питання, хотяй це найтрудніша справа для більшовиків. Одначе радянська влада тривка. Її так важко повалити, як фашистівську в Італії. Тому якщо Америка чекає на зміну, то мусить ще дуже довго ждати.

Нема іншої сили на місце більшовицької, щоб захопила владу в Радянському Союзі. Тому там тоді може настати анархія і розпад Радянського Союзу на частини.

Більшовики не перечать, що їх влада диктаторська. Там нема милосердя для противників. Їх розстрілюють або посилають на Сибір.

Брак паперу в Радянському Союзі.

Вища Рада Народнього Господарства Радянського Союзу видала наказ про обмеження скількости паперу, яку досі одержували ґазети. Великі московські дневники — „Ізвестія", „Правда" та „Економіческая Жізнь" будуть мати лише 4 сторінки друку. Іншим ґазетам наказано скоротити наклади.

Наради центроліву.

Висліди наради центроліву, що відбулася 2. жовтня, окутані тайною. В конференції брали участь представники ППС, ХД, НПР, Пяста, Визволення та Стр. Хл. Наради відбулися не в соймі, а в прив. мешканні. Вони йшли на тему узгіднення тактики в надходячій соймовій сесії при ухвалюванні бюджету, а також для устійнення напрямних у звязи з задуманим зголошенням внесення на висловлення заяви недовіря урядові. Згадані партії центроліву мають около 160 гол. Наради ще не скінчилися й будуть продовжуватися.

Англія навязала дипльоматичні взаємини із СРСР.

Англійська преса з 2. жовтня оголосила комунікат про порозуміння між Гендерсоном і Довгалевським. Оголошене офіціяльно порозуміння передбачує, що будучі переговори зачнуться після навязання дипльоматичних взаємин і торкатимуться 5 точок. 1 точка говоритиме про відносини обох сторін до договору з 1924 р.; 2. обговорює справу торговельного договору та справи, звязані з ним; 3. містить претенсії і контрпретенсії урядів і приватні претенсії, які випливають із інтервенції й інші та фінансові справи, звязані з такими претенсіями; 4. говорить про риболовлю; 5. про приноровлення давних умов і конвенцій. Треба зазначити, що 1. точка торкається договору, заключеного в серпні 1924 р. Раковським із тодішнім урядом Лейбур-Парті. Найголовнішою частю того договору було, що уряд Вел. Британії гарантував позичку для СРСР, із якої СРСР заплатив би часть своїх довгів для Вел. Британії. Договір цей після упадку уряду лейбуристів уневажнив Чемберлен у листопаді 1924 р. Він не згодився предложити його до затвердження парляментові. Точка 3. передбачує більшовицькі контрпретенсії з приводу інтервенції британських військ у 1918 і 1919 рр. Завдяки цьому застереженню до 3. точки СРСР забезпечив собі можливість взаїмного скреслення воєнних російських довгів і відшкодувань за інтервенцію. Порозуміння, оголошене тепер, не подає вияснень способу й обсягу відшкодувань британських горожан. Здається, що в цій справі Довгалевський зложив означене зобовязання, яке оголосить щойно після предложення парляментові. Щодо 4. точки, то ріжниця думок між СРСР і Вел. Британією є в цьому, що СРСР домагається 12-милевої охоронної полоси для своїх побереж на Білому Морі перед англ. рибальськими кораблями, а Вел. Британія хоче признати лише 3-милеву полосу. Гендерсон і Довгалевський підпишуть офіціяльно порозуміння в четвер попол.

У звязи з англ.-більшовицьким порозумінням англійська консервативна преса дуже гостро критикує уряд. „Дейли Телеграф" і „Морнінґ Пост" роблять закиди Гендерсонові та цілому урядові, стверджують капітуляцію Вел. Британії та невдачу дотеперішньої політики Лейбур-Парті у відношенні до СРСР.

Індія домінією?

„Дейли Телеграф" повідомляє, що в найближчім часі треба сподіватися сензаційної заяви вел. британського уряду в справі конституції для Сх. Індії. Уряд проектує признання для Індії становища домінії. Цю заяву уряду подадуть до загального відома ще заки збереться загальноіндійський конгрес.

Англійці кинули Сарбрікен.

Вістка, що англійські окупаційні війська кинули вже Сарбрікен, викликала у французьких політичних колах велике счудування. Добачують у цьому бажання приготовити французьку політичну опінію до того, щоби Франція вирeклася території Саари без плебісциту, передбаченого версальським договором.

Мекдональд одержав малу більшість.

Конгрес Лейбур Парті в Брайтені від першого дня виявив значні противенства між більшістю, що ґрупується довкола уряду і меншістю, що гуртується довкола провідника Індепенденс Лейбур Парті Метчена. Мекдональдів уряд одержав мінімальну більшість 72.000 голосів на 2.127.000 голосів, заступлених делегатами конгресу.

НОВИНКИ

— **Арештування.** Дня 1. жовтня ц. р. арештувала поліція панну Ярославу Кліш. Причина арештувань невідома. Довідуємося далі, що того самого дня арештовано ще пп. Гординську, Герасимовичівну і Конрадівну (старшу). Про арештування панни Кордубівної згадували ми вчора.

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові** (вул. Чарнецького 24) мав у місяці вересні 130 чисел (452 предмети) приросту до загального числа 19.352, головно у відділі археольогії, етнографії, фотографії та визвольної боротьби. Жертводавцями були пп.: дир. Бараник В., д-р Барвінський Б., Береза Я., Білик Р., Вонторський, проф. Гайдучок С., Гнилюх, Горницький А., Ґадовський В., Дурбак, проф. Заклинський Р. і Б., проф. д-р Кордуба М., Коцюба С., д-р Крипякевич І., Клапоущак Р., Колесса М., Крук, Лушпик В., Матвіейко М., Мединський В., Мельничук М., Матвійчин І., дир. Мороз М., Музикова Я., д-р Назарук О., Ніжанковський Т., інж. Озаркевич І., проф. Полянський Ю., акад. Студинський К., Скрентович Ю., Сподар С., Стародуб В., проф. д-р Томашівський С., Филипович З., Чайковський Е. і д-р Чубатий М. — Управа Музею складає всім їм щиру подяку і просить усе наше громадянство надсилати предмети також до альбому українських діячів та відділу визвольної боротьби, що тепер організуються. Музей відвідало у вересні 278 осіб. — **Д-р Яр. Пастернак.**

— **Волинські студенти львівським.** Дістаємо листа такого змісту: Українські студенти-волиняки складають отсею дорогою щиру подяку Жіночій Секції при луцькій „Просвіті" за безінтересовне улаштування буфету на концерт-баль у Луцьку, який відбувся дня 28. вересня ц. р. на користь незаможних студентів, як рівнож усім громадянам м. Луцька і околиць, що своєю участю причинилися до морального та матеріяльного успіху вечорниць. Зокрема складаємо щиру подяку Дирекції Україн.-Бунку в Луцьку за її щедрий дар на українських студентів. Рівночасно пересилаємо на адресу Вашої Редакції 100 зол. з чистого прибутку на „Фонд Академічного Дому" у Львові. — За Організаційний Комітет: В. Федорчук, А. Голосюк.

— **Небуденне видовище** мали ті мешканці Львова, що вибрались на базар у середу вранці до Ринку або випадково проходили в 10. год. вранці під домом „Просвіти". На вулиці якась вагітна жінка дістала останні болі перед видачею на світ нового громадянина. Базарні продавниці метнулись шукати повитухи.

— **Необережні шофери.** Львівські шофери, професійні й аматори, вважають місто перегоновою площею, на якій можна проявити свій темперамент автомобіліста. Наслідком цього лише за один учорашній день було у Львові 5 випадків; три особи ранені, одна „зачіплена" за шкіру, одна колюмна дому і авто, що наїхало на неї, розбиті.

— **Пожежі в перемиськім повіті.** У перемиськім повіті трапилось останніми днями кілька пожеж. У Вірлах згоріли два ґаздівства вартости 35.000 зол.; у Бикові стара хата вартости 42.000 зол.; у Вишатичах і Княжичах загорілись дві хати.

— **Ріжні вістки.** Помер визначний французький різьбар Бурдель, творець памятника Міцкевича у Парижі. — Шведський дослідник Свен Гедін знову виїхав через Москву в Китай для дослідів. — Анґлійські судді мають у Палестині 700 обвинувачених у справі протижидівських заворушень. — У Льондоні почався річний зїзд „лейбур парті" при участи 700 делеґатів. — У минулому році вибудували в Чехословаччині у 74 містах 10.152 будинків, а в цьому 33.807 нових помешкань. — В околиці Білгороду впав перший сніг, що знищив чимало збіжа; снігу в цій порі люди собі не пригадують. — Данський пароплав „Юнсе" після 10.000 милевої подорожі не найшов слідів пропавшого серед ледяних гір „Копенгагена". — Від 3.—5. жовтня збирається в Брюсселі міжнародній конгрес ґінекольоґів. — З одної почтової пересилки між Каїром і Мініє невідомі вкрали гарні гроші 520.000 фунт. стерл. — У Шікаго арештували колись славну американську артистку Труді Шаттак, за крадіж убрання вартости 16.50 дол.; Вона сказала, що рішилась на крадіж з крайної нужди і розпуки. — Родина Бранських і Осип Зелінський в Клівленд, Огайо, подали до суду, щоби дозволив їм змінити назвиська; Бранські хотять називатись з німецька Брандт, а Зелінський з англійська Ґрін.

Зі спортового життя.

Дужання в спортовім цирку.

У вівторок боролись чотири пари. Бахраті після боротьби попереднього вечора з Петровичем, яка тягнулася всього кілька хвилин, був настільки знесилений, що не мав уже сил ставати до нових дужань. Росіянин-сибіряк Петрович кладе в 11 хвилинах подвійним нельсоном американця Бен Самсона. Дуже сильний змагун із Шлеська Бартник не міг напротязі 20 хвилин перемогти дуже зручного Щербінського. Сензацією вечора була зустріч Штекера з юґословянином Стібором. Перша частина боротьби була дуже культурна, зразкова. Оба противники виявили однакову силу й зручність. Після 20 хвилин Штекер придержав руку Стібора на його плечах і почав приноровлювати т. зв. ключ, вигинаючи руку дуже далеко на плечах і натискаючи на пальці. При цьому прикривав цю операцію своїми грудьми так зручно, що судді не міг остаточно рішити, наскільки цей спосіб боротьби є незаконний. Стібор піднявся зі землі з обезсиленою рукою. Інші атлети і частина публики почали протестувати проти метод боротьби Штекера. Тому, що Стібор не міг стати до дальшої боротьби, суддя признав переможцем Штекера. Пошоф переміг у 20 хв. майже рівного собі Шнайдера. Другою сензацією вечора була поява відомого українського змагуна Богатирова, що визвав усіх атлетів. Богатирів, як відомо, кілька літ тому дістав першу нагороду в цьому-ж цирку, непокладений ніодним чужинним змагуном. Управа цьогорічних змагань робила труднощі Богатировому, мотивуючи це тим, що він не є членом професійного атлетичного союзу, але вкінці згодилася допустити його до турніру, поки не прийде рішення з союзу атлетів.

Нині, в четвер, змагаються: Богатирів (уперше)-Шварцбауер, Карш-Штекер, Стібор-Самсон (ріш.), Петрович-Штоль, Щербінський-Бартник (ріш.) і Пошоф-Віллінґ (ріш.).

Лист до Редакції.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Управа Української Громади в ЧСР. ласкаво просить Вас не відмовити надрукувати у Вашій шановній ґазеті слідуючого листа:

У звіті про реферат члена Подєбрадської філії Громади (з приводу емігрантського „конґресу" у Празі) офіціоз т. зв. уряду УНР „Тризуб" в ч. 31—32 між іншим написав, що Українська Громада в ЧСР — це „орґанізація, що в свій час вилупилась із надр шаповалівського Українського Комітету і що складається із ес-ерів, що перейшли в опозицію до Шаповала, та з українських націоналістів".

В інтересі правди стверджуємо, що наша Громада повстала помимо й незалежно від якоїнебудь іншої української орґанізації в ЧСР, і нічого спільного з Українським Комітетом у своїй ґенезі не мала. Далі зазначуємо, що наша Громада є загально-українською, до неї входить люди ріжних політичних напрямків та безпартійні, але ні одно з ес-ерівських угрупувань ніким не заступлене у нашій Громаді.

Щодо тризубівських виписувань на адресу нашої Громади про „каїнову" роботу (з приводу поданої нами заяви до Ліґи Націй у справі оборони інтересів українських еміґрантів), то ми кваліфікуємо їх як звичайну тактику того, що з усієї сили кричить: „ловіть злодія!", коли його самого ловлять. Бож нема, думаємо, потреби нагадувати тут, що робить ті, чиїм офіціозом є „Тризуб".

З правдивою пошаною

М. Галаган, голова. Ів. Несходовський, в. о. секретаря.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„Учительське Слово", орган „Взаїмної Помочі Українського Учительства". Виходить раз на місяць. Рік XVII. Ч. 10. Львів, 1. жовтня 1929. Зміст: Ювилейно-Освітний Конґрес „Просвіти"; Не схиляйте в низ прапора; Організація; Організація відділів; Заточенцям з альбом; Культурно-інспекторська діяльність л. Косцельного; Праця галицьких учителів на Закарпатті; Оголошення. Як додаток до „Учительського Слова" появляється: „Шлях виховання й навчання", місячний педаґоґічно-методичний журнал. Рік вид. III. Ч. 10. за жовтень 1929. Зміст додатку такий: Національне виховання; І. Ющишин: Народнє шкільництво Познанщини; Мих. Макух: Становище вчителя в питанні традицийного і реформістичного руху в вихованні й освіті; П. Кривоносюк: Природна метода навчання письма. Огляд педаґоґічного й освітного руху. Критика. Нові книжки.

„Сільський Господар" ч. 17—18 за вересень 1929 р.

„Більшовик України", політико-економічний журнал УК КП(б)У. Рік видання IV. Ч. 15 і 16 за вересень 1929 р. Харків. Зміст: Шляхом революційного піднесення; С. Гуцуляк: Українське народнє господарство на шляху соціялістичної реконструкції в 1928/29 р. М. Каненгісер: Про характер ринкових труднощів та способи усунути їх; С. Ковган: Стан та завдання радгоспів на Україні; М. Чигневич: Плянування народ. господарства СРСР і закордонні буржуазні ідеольоґи; С. Мінаєв: Підсумки перевиборів до рад; Вейланд: Боротьба з правою небезпекою в комуністичній партії Швайцарії; А. Рожанський: Розвиток техніки та зміни в структурі пролєтаріяту Німеччини.

„Нові Шляхи", літературно-науковий, мистецький і громадський журнал. Рік І. Ч. 5. за вересень 1929. Зміст: А. Коломиєць: Екстатичне; Рій; Захід; Над озером; Із циклю „Смійся паяце" (поезії); М. Підлужний: Гейже до сонця; М. Яценко: Шлях широкий; К. Вагилевич: З Карпат; С. Пилипенко: Доброчинність І. Крушельницький: Гуґо Гофмансталеві; Г. Гофмансталь: З поезій; Жан Артюр Рембо: Поети-семилітки; М. Ґоркий: На Дніпрельстані; Ю. Косач: Вершини над ланами; Василь Некрасевич: Дурна пригода; С. Черкасенко: Еспанський Кабальеро дон Хуан і Розіта; Ю. Опільський: Під орлами Роми; І. Крушельницький: Із розмов з Гофмансталем; Микола Кращевський: З дитячих років М. Коцюбинського; К. Гамсун: Раби кохання; П. Прочитан: Кнут Гамсун; Іжі Магун: Анекдот; Сп. Левицький: Святе місто; (S): Нова дійсність; Огляди; Записки; Замітки й оцінки.

„Przegląd społeczny", miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. R. III., wrzesień 1929. Lwów.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер 3-го жовтня, год. 7·30 веч. „Найгарніша з жінок". Гостинний виступ М. Вавжковича (50% знижки).

Пятниця 4-го жовтня, год. 7·30 веч. „Галька". Гостинний виступ Ст. Корвін-Шиманської (Ціни як на драму).

Субота 5-го жовтня, год. 3·30 попол. „Модні спазми", представлення для шк. молоді.

Субота 5-го жовтня, год. 7·30 веч. „Великий крам" Б. Шова. Вистава театру „Премієр".

Малий Міський Театр:

Четвер 3-го жовтня, год. 7·30 веч. „Мала грішниця" (50% знижки).

Пятниця 4-го жовтня, год. 7·30 веч. „Мала грішниця" (50% знижки).

Субота 5-го жовтня, год. 7·30 веч. „Мала грішниця" (50% знижки).

Кіна.

Аполльо: „Ґірльси Парижа" (Зузі Вернон).

Касіно: „Володарка кохання" (Ґрета Ґарбо).

Кольосей: „Широзолотий плай" (Фред Томсон) і „Детективи Ріф і Раф".

Лев: „Пристань мрій".

Люна: „Полевий суд у Сяноці" (Капелянова сповідь).

Марусенька: „Гріхи батьків" (Янінґс).

Оаза: „Вулична співачка" зі співами (Мейрі Пікфорд).

Палас: „Її перчик".

Пан: „Д-р Шефер, лікар жіночих недуг".

Пасаж: „Пімста еспанця".

Стилеве: „Кікі — танцюристка з Фолі Бержере" і „Потоптана честь".

Фатаморгана: „Поліцмайстер Тагеєв" Запольської.

Химера: „Дочка полку".

Утіха: „Танечниця з Москви".

Спортовий цирк.

Міжнародні змагання в дужанні в цирку при вул. Коперника ч. 33. Початок щодня год. 8·30 веч.

Програма радіо.

Пятниця 4-го.

Варшава (1411,7) 18·00 Мандоліністи. 20·15 Симфонічний концерт.

Краків (312,8). 22·45 Муз. до танців.

Бреслав (253) 21·00 Камерний концерт.

Ляйпціґ (259) 16·00 Вальс.

Копенгаген (281) 20·15 Хор і фортепян. 22·00 Орхестра.

Льондон (356,3) 21·30 Концерт. 23·00 Танці з опери.

Штутгарт (360) 21·30 Концерт.

Гамбург (372) 20·00 Веселий концерт.

Берн (403) 20·00 Пісні і балади.

Берлін (418) 18·30 Соля.

Стокгольм (436) 20·00 Концерт на давніх інструментах.

Рим (441). 21·00 „Фраскіта" оперетка Легара.

Прага (487). 16·30 Камерний квартет.

Мілано (501). 20·30 Симфонічний концерт.

Відень (516,3). 20·0; „Гаспароне" оперетка Міллекера.

Мюнхен (533) 19·30 Спів.

Москва (825). 18·30 Опера або оперетка.

Харків (1304). 20·30 Російська музика.

Париж (1725) 21·15 Концерт.

Субота 5-го

Варшава (1411,7) 20·30 Легка музика. 22·45 Музика до танців.

Вильно (385) 22·45 22·45 Музика до танців.

Гельсінґсфорс (221,4) 21·15 Музика з ресторану.

Ляйпціґ (259) 19·30 Ріжні пісні (соля).

Талін (296). 19·15 Музика до танців.

Льондон (356,3). 20·00 Концерт. 22·15 Музика до танців.

Штутгарт (360) 19·15 Сонати.

Гамбург (372). 19·55 „Низини" опера Д' Альбера.

Франкфурт (390) 20·30 Радіоквартет.

Берн (403). 20·30 Віденська народня музика.

Стокгольм (436) 20·00 Концерт солістів.

Рим (441). 21·00 Концерт.

Лянгенберг (473) 20·00 Веселий вечір (капеля).

Прага (487). 20·00 Концерт Фільгармонія.

Мілано (501). 20·30 Концерт солістів.

Відень (516,3). 19·30 „Тоска" опера.

Будапешт (550). 21·50 Циганська капеля.

Москва (825). 22·00 Концерт з консерваторії.

Ленінград (1000) 19·00 Вечір гумору.

Харків (1304) 20·15 Радіоконцерт.

Париж (1725). 21·15 Популярна музика.

†

ДОНКА з ГАВРАНКІВ

ЛЕЩІЄВА,

жінка ґімназійн. професора, упокоїлася по довгій і тяжкій недузі, заосмотрена Найсвятійшими Тайнами, у Львові дня 2. жовтня ц. р.

Похорони відбудуться в пятницю дня 4. жовтня о 3. год. по полудні з крипти ОО. Бернардинів на Личаківське кладовище. 638

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під дирекцією П. Карабіневича. 536 2—?

Тернопіль:

Пятниця 4.X. Святочне відкриття Подільського Театру. „Запорожець за Дунаєм".

Субота 5.X. „Пташник з Тиролю".

Неділя 6.X. „Чесна Сузанна".

Субота 12.X. „Барон циганів".

Неділя 13.X. „Маруся Богуславка".

Відчит д-ра Дм. Донцова на тему „Що таке українізація України?" — відбудеться, заходом „Т-ва допомоги емігрантам з Великої України" в неділю дня 6. ц. м. о год. 6. вечером в салі „Бесіди". 1—1

Для 4-місячних осв.-кооперативних курсів на селі потребує філія Т-ва „Просвіта" в Тернополі трьох прелеґентів з вищими студіями з обсягу: а) агрономії, б) політичної економії, кооперації і суспільних наук та в) загального образування. Рефлєктанти надішлють свої зголошення до канц. філії „Просвіти" в Тернополі, вул. Міцкевича. ч. 11., до дня 15/X. 1929, з поданням кваліфікацій і своїх вимог. 641

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФУТРА всілякі, виконує старанно, гарно, совісно, догідні сплати. Робітня Футер Карла Шірера, вул. Сенаторська ч. 10. (бічна Романовича). Телефон ч. 69—5 854 2—10

СКОРО — легко — дешево вивчує **англійської мови абсольвентка „School of Education"**, Пенсильванського університету. — Вписи на курс І. (для початкуючих) і II. від 1. жовтня приймає виповичальня „Ізмарагд", Львів, вул. Костюшка ч. 5/І. — Перша збірна лекція курсу II. відбудеться дня 7. жовтня о 6. год. вечір в домівці „Ізмараґд-у". — Для студіюючої молоді знижені ціни. 637 1—3

ЖІНКА старша, інтеліґентна, ощадна, пошукує місця до заряду дому. — Львів, вул. Бема, ч. 16. Рогова 640 1—1

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх.** Львів, пл. Марійська ч. 5 618 5-?

КОНЦІПІЄНТ адвокатський з покінченою річною практикою і практикою адвокатською пошукує місця у адвоката. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла" під „Конціпієнт". 635 1—2

ПРИЙМУ 2—3 інтеліґентні панночки. Сонашні кімнати, город, на бажання конверзація німецька і фортепян. — Вул. Виспянського ч. 12. Ткачкевич. 621 2—3

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриляни і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. — Оцінка безплатно 619 3—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

438 **Пересвітлення Рентґеном.** 22—?

Спеціяліст скірних, венеричних недуг і косметики 644 1—1

д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ

орд. від 3—6 попол., вул. Глубока 10. партер. — Кварцева лямпа. Діятермія.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Полекші в сплатах. Тел. 65—73. 599 3—5

„СВЯЩЕНИЧА ПОМІЧ"

в СТАНИСЛАВОВІ, пасаж

поручає свого видання **„Малий катехизм христ.-катол. релігії", і „Біблійні образки".** 625 2—9

24 зол. СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ **24 зол.**

з хінського срібла: 6 ложок, 6 видок, 6 ножів і 6 ложочок тільки у

Б. ҐРИНБЕРҐА, ЛЬВІВ,

вул. Сикстуська ч. 4 Тел. 59—22.

Накриття

Fragets, Hennenberga і інших найліпших фабрик по фабричних цінах 577

у МАНДЛЯ,

вул. Коперника 14.

Напроти Кіна Коперник

ЗДІБНІ і підприємчиві льосові аґенти можуть заробити 3000 золотих місячно. Зголошення Кантор вимін Каннер і С-ка. Львів, вул. Леґіонів ч. 27. 643 1—3

Подяка.

Неумолима судьба зіслала на нас тяжкий хрест, забираючи передчасно і несподівано дорогого мужа і батька о. Ярослава Шарка, пароха міста Єзуполя.

Одинокою розрадою в нашім тяжкім болю, се признаки любови, яку Покійний зєднав собі у всіх і велике співчуття, якого ми зазнали.

З глубини серця дякуємо передовсім Їх Ексцеленції Преосвященому Епископови Григорію за щирі слова потіхи і ласкаве милосердіє для сиріт, а Високодостойним Панству президентам Метеллям за любов і велику зичливість, яких Покійний, так в своїм життю, як і до самої смерти від них дізнавав.

Дякуємо Високопреподобним і Всесвітлійшим Отцям Архідияконови Щепковичеви за провід в перенесенню мощей до церкви, а канонікови Стекови (що відправив торжественну Службу Божу) і Д-рови Лятишевському (за послідню духовну прислугу), обом їм за провід в похоронах. За участь в похоронах Всечеснійшим О. О. Деканам Янкевичеви (за пращальне слово) Мотюкови, Гарасевичеви і Білинському (обом за відправлення Соборної Служби Божої) Ріпецькому і Гіряйкови, Софронови Левицькому (за зворушуючу пропову в церкві), канцлерови Паливоді, Ігуменови Редемптористів де Вохтови і о. о. Барановському, пос. о. Ганушевському, о. пріорови Красови, Блавацькому, Городецькому, Дейницькому, Коновальцеви, Комаринському, Косевичеви, Кочержукови, Корвацькому, Купчинському, Медвіцькому, Навроцькому, Шараневичеви (за слово при виносі), Яськевичеви, Погорецькому, Тиркову, Посацькому, Глібовицькому, Самотулці і Вальницькому (обом за дияконовання) а о. Горнякевичеви (за уділення єлеопомазання) і прочим священикам, котрих назвиськ не знаємо.

Щиро дякуємо всім репрезентантам українських товариств з Станиславова, Солотвинщини, Впов. Пану Д-рови Чорненкови за прегарне пращальне слово іменем народньої організації і товариств Солотвинщини, п. Микиті Кудлі за пращальне слово іменем українських товариств Єзуполя, всім громадянам Станиславова, Викторова (з вінцем), Підпечар, Журак, товариствам: читальні Просвіти Українському „Соколови", капелі читальняній, хорови, кооперативі касі Стефчика, Протиалькогольному Кружкови, Жіночому Кружкови і всім товариствам з Єзуполя, що з 8 вінцями взяли гремільну участь в похороні нести Покійного як свого основателя, голову і найдільнійшого члена, учительському зборови, місцевим школам, всім місцевим церковним брацтвам і всім місцевим і сусідським громадянам, що так громадно відпровадили свого пароха на місце вічного спочинку.

Дякуємо всім товариствам і мешканцям Єзуполя, що в часі похорону повивішували на своїх домах чорні прапори, всім купцям і промисловцям Єзуполя без ріжниці народности, що на час похорону на знак жалоби позамикали солідарно свої склепи і робітні.

Дякуємо всім, що чи то устно, чи письменно висказали своє співчуття.

Всім хай Всевишній винагородить.

Єзупіль, в вересни 1929.

642 1—1 **Жена і діти.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.